

KAITSEMINISTEERIUM

EESTI KAITSETÖÖSTUSPOLIITIKA “KOOSTÖÖS LOODUD KAITSEVÕIME”

2021

Sissejuhatus

Kaitseministeeriumi põhimääruse § 10 p 10 alusel on kaitsetööstuse arendamise suunamine kaitseministeeriumi ülesanne.

Esimese, 2013. aastal kinnitatud Eesti kaitsetööstuspoliitika alusel hakati valdkonda esimest korda süstemaatiliselt arendama. Poliitika eesmärgiks on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline, ekspordile orienteeritud ja kõrge arendustasemega kaitsetööstuse tekkimine ja püsimine Eestis. Sektor oma tänases võimekuses vajab riigilt varasemast mitmekülgsemat tuge just rahvusvahelises tegevuses.

Kaitsetööstuse arendamine on oma olemuselt väga tihedalt seotud nii riigi üldise kui kaitsevaldkonna teadus- ja arendustegevusega, samuti nii siseriikliku kui rahvusvahelise mõõtmega, seetõttu jälgitakse kaitsetööstuspoliitika kooskõla järgmiste dokumentidega:

- ✓ Teadus-arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse (TAIE) arengukava 2021–2035
- ✓ Kaitseministeeriumi valitsemisala teadus- ja innovatsioonipoliitika

Kaitsetööstuse arendamine on kaitseministeeriumile oluline, sest tugev kodumaine kaitsetööstus toetab riigi kaitsevõimet, peegeldab Kaitseministeeriumi panust majandusarengusse, annab oma panuse liitlассuhete kindlustamiseks eksporditehingute ja rahvusvaheliste koostööprojektide kaudu. Konkurentsivõimelised ettevõtted ja head kaitsetööstussuhted aitavad tõsta meie rahvusvahelist tuntust. Kaitsetööstus on osa riigi kaitsevõimest nii rahu-, kriisi- kui sõjaajal.

Kaitsetööstus on unikaalne majandusharu, sest lisaks tavapärasele ettevõtluse panusele ühiskonna heaolu ja töökohtade arvu kasvu, toetab kaitsetööstus Eesti kaitsevõimet. Kaitsetööstust tuleb arendada süsteemselt riigi erinevate osapoolte ja asutuste koostöös.

Kaitsetööstuspoliitika uuendamise aruteludes osalesid lisaks Kaitseministeeriumile Eesti Kaitsetööstuse Liit, Kaitsevägi, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Kaitseressursside Amet, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium ja Välisministeerium.

Kaitsetööstuse mõiste

Kaitsetööstus hõlmab Eestis registreeritud juriidilisi isikuid, mis tegelevad kaitse- ja julgeolekuotstarbelise¹ teadus- ja arendustegevusega, tootmisega või seotud teenuste osutamisega. Kaitsetööstust eristab teistest tööstusharudest kindel spetsiifika, mida iseloomustab tihe koostöö riigi ja ettevõtete vahel, seades mõlemale kõrgendatud nõuded (näiteks toodangu piiratud kasutajatering, erandlik ekspordirežiim, erandlik müügikeskkond, kõrgendatud tööstusspionaažioht ja kõrgendatud turvanõuded).

Kaitsetööstus hõlmab muuhulgas:

- kaitse- ja julgeolekuotstarbelise varustuse tootmist,
- kaitse- ja julgeolekuotstarbelise varustuse hooldamist ning remontimist,
- kriitilise tähtsusega kauba või teenuse² pakkumist kriisi- ja sõjaajal.

¹ Strateegilise ja kahese kasutusega kauba tootjad ja sellega seotud teenuste osutajad StrKS tähenduses

² Nagu näiteks meditsiiniteenused, sideteenused, maismaa-, mere- ja raudteetransport, kütus ja laskemoon, vt lähemalt Tegevusalade riigikaitseliste sundkoormiste koondkava kinnitamine – Riigi Teataja

1. Hetkeolukord, senised arengud ja tulemused

Kaitseministeerium on viimase veidi enam kui kümne aastaga kaitsetööstussektori arendusteks investeerinud kokku 6 mln eurot. Iga-aastane toetus on kasvanud viimastel aastatel, ulatudes 800 000 euronit aastas. Peamiste tegevuste ja meetmetena on Kaitseministeerium edendanud sektorit kaitsetööstusettevõtete arendusprojektide konkursi kaudu, Eesti Kaitsetööstuse Liidu (EKTL) toetamisega ja soodsa keskkonna loomisega ettevõtluskeskkonna arenduseks (innovatsioonivõistlused, kiirendid). Kaitseministeerium pakub ettevõtetele tuge eksporditurgudel uste avamisega ja kontaktide vahendamisega. Kaitsevägi ja Kaitseliit toetavad ettevõtteid toodete arendamisel ja testimisel, perioodi jooksul on Kaitseväes välja kujunenud välitestimiste pädevus.

2018. aastal loodi Kaitseministeeriumi eestvedamisel võimalused uue tööstusharu tekkeks, mis puudutab relvade ja laskemoona käitlemist. Siis kaasajastati seadusandlust, muudeti relva-, strateegilise kauba jne seadusi ja Eesti ettevõtetele tekkis võimalus hakata ise tootma, remontima, hooldama ja demilitariseerima sõjarelvi ja lahingumoonu.

Kaitsetööstussektor on küll kogumahu mõttes alles kasvufaasis, kuid riigi ja ettevõtete ühise pingutusena on viimase kümne aastaga tekkinud 200 mln käibega majandusharu, pea pool toodangust eksporditakse, ettevõtete kogukäibest ca 10%-15% moodustab kaitsetööstus. Sektoris tegutsevad ettevõtted on enamasti tavalised Eesti ettevõtted, kes on oma tooteid ja teenuseid kohandanud kaitsevaldkonna jaoks. 2009. aastal loodud EKTL koondab praeguseks ca 100 liiget, viimastel aastatel on sektorisse tekkinud paarkümmend uut aktiivset ettevõtet.

Sektoril on välja kujunenud tugevused: küberkaitse, autonoomsed süsteemid, sensorid, side- ja seiretehnoloogiad, elektroonika, isikuvarustus, sõidukite remont ja hooldus. Eriti mehitamata süsteemide, küberkaitse ja seiretehnoloogiate pakkujad on tugevad rahvusvahelisel turul. Ettevõtete peamised sihtturud on Põhjala ja Balti riigid, kuid üha aktiivsemalt tegutsetakse EL turul laiemalt. Uuemate turgudena on suund Aasia, Lähis-Ida ja vähesel määral USA.

2021. aastal käivitus Euroopa Kaitsefond (EDF), mis aitab järgmise seitsme aasta jooksul sektorisse tuua juurde kümneid miljoneid eurosid ning edendada Eesti ettevõtete ekspordivõimet. 2017. aastal mängis Eesti EL eesistujana märkimisväärset rolli Kaitsefondi tingimuste läbirääkimistel ning seisis eelkõige väike- ja keskmiste ettevõtete (VKE) kaasamise boonuste väljatöötamise eest, mille alusel VKE-del on võimalik programmist raha saada ka suurte ettevõtetega konkureerides. 2021. aastaks oli näha selle töö esimest käegakatsutavat tulemust, kus Eesti ettevõtted on riigi toel pilootprogrammidest kaasanud/kaasamas 16 mln eurot teadus- ja arendusprojektide elluviimiseks, mida Kaitseministeerium kaasrahastab 1,2 mln euroga. Neist ühte, mehitamata maismaasüsteemide arendusprojekti juhib Eesti ise.

Lisaks Kaitseministeeriumile panustavad sektori arengusse teised ministeeriumid.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium on loonud koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (EAS) hulga tootearendust ja ettevõtete üldist arengut soodustavaid ja toetavaid meetmeid nagu näiteks EAS klatriprogramm, Arendusosak, Innovatsiooni osak, Digitaliseerimise

teekart, Tark Tööstus ja Ettevõtte arenguprogramm. Need meetmed on avatud kõikide erialavaldkondade ettevõtetele.

Riigi finantsasutusena pakub Sihtasutus KredEx finantseerimist relvade ja laskemoona tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtete kohustuste käendamise kaudu.

Välisministeerium toetab Eesti kaitsetööstust äridiplomaatia edendamiseks rahvusvahelistel turgudel.

Siseministeerium ja selle valitsemisala asutused toetavad kaitsetööstusettevõtteid kontaktide vahendamiseks eksporditurgudel, aitavad kaasa tootearendusele ja pakuvad uutele toodetele kasutusreferentsi. Siseministeerium ja Kaitseministeerium teevad kaitsetööstuse arendamisel koostööd vastavalt sõlmitud koostöökokkuleppele.

2. Tegevuskeskkond ja valdkonna arendusvajadused 2021–2030

Eesti riigi kaitseinvesteeringutest läheb igal aastal 50%-60% kohalikele ettevõtetele. 2020. aastal näiteks panustas kaitseministeerium kaitsehangetesse, taristusse, IT-teenustesse, kinnisvarahaldusesse, sisseostetud tootlusteenusesse ning erinevatesse majanduskuludesse kokku ligi 400 miljonit eurot koos käibemaksuga. 250 miljonit ehk üle poole rahast, 63% suunati Eesti majandusse.

Sellel põhjal tuleb märkida, et Eesti enda kaitseväge vajadus on piiratud ja Eesti turg on väike, mistõttu ainult siseturule tuginedes ei ole võimalik elujõulist ja äriiselt tasuvat kaitsetööstust arendada. Seetõttu on kaitsetööstuspoliitika suunatud Eesti kaitsetööstuse rahvusvahelise konkurentsivõime ja ekspordi arendamisele.

Kaitsetööstus on riigiga tihedalt seotud sektor ja eriti suurriigid, kus on ajalooliselt välja kujunenud riigi osalusega tugevad ettevõtted, käituvad sageli oma tööstuse suhtes protektsionistlikult. Globaalseid trende kaitsetööstusturul mõjutavad mh ka USA-Hiina kaubanduskonkurents ja Euroopa Kaitsefondi käivitamine. Eesti strateegiline huvi on NATO võimearendusega kooskõlas tugevdada kaitse- ja sisejulgeoleku toodete konkurentsivõimet EL siseturul ja vähendada ettevõtete barjääre EL ja NATO liikmesriikide turgudele sisenemiseks.

Eesti ei toeta protektsionismi ja on võtnud sarnaselt teiste Põhjala ja Läänemere regiooni väikeriikidega teise lähenemise: väärtustame vaba turu arengut, soodustame konkurentsi ja toetame oma ettevõtteid ekspordivõimaluste leidmisel. Kaitseministeerium otsib koos teiste ministeeriumidega aktiivselt võimalusi turgude suletuse vähendamiseks Euroopa Liidu ja NATO siseselt.

Võrreldes teiste sektoritega iseloomustab kaitsetööstusturugu kõrge sisenemisbarjäär, vähemalt 4-5 aastat pikad müügisüklid, klientide vähesus ja asjaolu, et kliendid on peamiselt valitsussektoris. Vaba konkurentsi mõjutab ka julgeolekupoliitilistest otsustest ja reeglitest/ekspordipiirangutest sõltuv keeruline turg. Kaitsetööstussektori eripärade tõttu on kaitsetööstusettevõtete jaoks sageli väljakutse nii tagatiste saamine kui investeeringute kaasamine. Kõik see nõuab lisaks ambitsioonidele ja riskijulgusele kasvufaasis ettevõttelt kõrget kapitaliinvesteeringut tehingute ettevalmistamisel ja

vahendeid teadus-arendustegevuse finantseerimiseks. Samas võib plusspoolele kanda, et arenduskoostöö või esimeste müügitehinguteni jõudmise järel on kliendisuhe tihti pikaajalisem.

Seetõttu on vaja jätkata erinevate valitsemisalade koostööd ja ühist pingutust, et aidata kaasa juurdepääsule välisturgudele, et riigi ettevõtluse arengule suunatud toetus- ja rahastusmeetmed oleks kaitsetööstusele sobivad, jätkata toetust rahvusvaheliste partnerite otsimisel, riigiesindajate kõrgetasemelistel kohtumistel ja messidel, aidates luua ja vahendades kontakte, jagades teadus-arenduskoostöö ja toodete kasutus- või testimiskogemust. Kasutada parimal moel välisvahendeid (EDF) ettevõtete teadus- ja arendusprojektide jaoks ning soodustada investeringute kaasamist kasvufaasis ettevõtetele. Väljakutseks ja ootuseks on, et Eesti kaitsetööstus panustaks riigi kaitsevõime arengusse ja julgeoleku tagamisse, aidates tagada varustuskindlust kriisiajal ja tehes tööstuskoostööd suurte peatöövõtjatega, et Balti ja EL riigid hangiks ühiselt senisest enam Eesti kaitsetööstuse toodangut.

Riigikaitseliste võimearenduse vajaduste väljatöötamise protsessis konsulteeritakse võimalikult varajases faasis EKTL-iga saamaks asjakohast kompetentsi ja valdkonna teadmisi, mh tehakse seda EKTL ja Kaitseväge ühiste seminaride ja infopäevade vormis.

Uute kaitsetööstustoodete väljatöötamine ei ole alati lihtne, toodete arendamiseks, testimiseks ja sertifitseerimiseks napib Eestis nii raha, taristut kui ekspertiisi. Uute tehnoloogiate arendamine on ressursimahukas, raske on leida ja koolitada pädevaid insenere ja spetsialiste. Eesti Kaitseväge ja Kaitseliit saavad testida kaitsevaldkonnas vajalikke tooteid, mille jaoks neil on pädevus ja võimalused. Eesti kaitseväes ei ole oma eksperimentaalüksust ega mitmete valdkondade uute lahenduste katsetamiseks taristut. See puudutab nii kaitseväge enda uute lahenduste katsetamist kui Eesti kaitsetööstusettevõtete tootearenduse toetamist sõjalise ekspertiisiga. Kaitseministeerium otsib võimalusi tingimuste parendamiseks riigi siseselt ja koostöös EL ja NATO liitlastega.

Võimalused: Võtame eesmärgiks tegevuste, projektide ja programmide suuremat fookustamisest, et ressursse paremini suunata. Eksperimenteerimiseks leiame uusi võimalusi nii ülikoolide kui teiste riikide abil, et tuua sisse rohkem välisraha. Kujundame küberjulgeoleku väljaõppekeskuse CR14 kahese kasutusega ja kaitsevaldkonna küberruumi tehnoloogiate katsetamise polügooniks. Lisaks kujundatakse Sisekaitseakadeemiast sisejulgeoleku valdkonna tehnoloogiate ja toodete katsetamise keskus.

3. Põhimõtted kaitsetööstuse arendamisel

Eesti kaitsetööstuse visiooniks on jõuda 2030. aastaks tugeva, peamiselt ekspordile suunatud sektorini, mis toetab riigi kaitsevõimet ja varustuskindlust, on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline ja kõrge arendustasemega, panustades tarkade töökohtade loomisesse.

Kaitsetööstuse dünaamilise arengu jätkumiseks on vajalik koostöö Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, tagades kaitsetööstusettevõtetele riigi erinevate finantsinstrumentide ja toetusmeetmete kättesaadavuse ning aidates kaasa kaitsetööstust toetava ökosüsteemi tekkele.

Peamine tulemusmõõdik: 2030. aastaks on sektor kasvanud kolm korda, millest eksport moodustab 70%.

Olulised võtmenäitajad³: müügitulu, ekspordikäive, töötajate arv, teadus- ja arendustegevuse investeeringute osakaal käibest, Eestisse tehtud välisinvesteeringud, tootearenduskoostöö kaitsevæega.

- 1) Sarnaselt riigi üldisele tööstuspoliitikale, nt TAIE arengukava 2035 ja Strateegia Eesti 2035, on ka kaitsetööstuspoliitika suunatud Eesti ettevõtete tootearendusele, innovatsioonile ja rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmisele.
- 2) Nii riigi kui ettevõtete väheste ressursside tingimustes viime kaitsetööstuspoliitikat ellu läbipaistvalt, ausa konkurentsi põhimõtete ja heade tavadega kooskõlas. Erinevate osapoolte koostöö on eduka kaitsetööstuspoliitika elluviimise vältimatu eeldus.
- 3) Kuna kaitsetööstuspoliitika sõnastatakse pikaks ajaks, sätestame arendustegevuse fookused ja prioriteetid kaitsetööstusnõukogu suunistena, midavaatame üle igal teisel aastal.
- 4) Kaitsetööstuse arendamiseks loome fookusvaldkondades konkurentsipõhiseid temaatilisi toetusprogramme ja projekte (EDF, arendusprojektid, kiirendi, innovatsioonivõistlused, challenge'id etteantud teemadel). Fookusvaldkondade sõnastamisel ja prioriteetide seadmisel lähtume Eesti kaitsetööstuse võimekusest, kaitsevæe ja sisejulgeoleku vajadusest, huvist ja võimekusest arendustöösse panustada. Jälgime ka NATO, EL riikide tehnoloogia arenduse trende ja prioriteete.

Näiteks võib oluliste fookusvaldkondadena välja tuua küberkaitse; autonoomsed süsteemid, automatiseerimine, robotika; tehisintellekti rakendused olukorratundlikkuse saavutamiseks; seire- ja elektroonilise sõjapidamise vahendid.

- 5) Äridiplomaatia kui mitterahalise meetme puhul pakuvad Välisministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium ja Kaitseministeerium kontaktide loomise ja vahendamise tuge kõigile kaitsevaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Kaitseministeerium ja Siseministeerium pakuvad referentsi ja soovituskirju ettevõtetele, kellega neil on koostöökogemus, kelle tooteid on Kaitsevægi või Siseministeeriumi valitsemisala asutused testinud või kasutanud. Riik otsib aktiivselt võimalusi oma ettevõtete toetamiseks riikidevahelistes ühisprojektides eesmärgiga Eesti kaitsetööstuse toodangut müüa. Sellistes riik-riigiga tehingutes toetame ettevõtteid, kellel on innovatiivsed lahendused, mille väljaarendamisel oleme osalenud või kelle tooteid kasutame.
- 6) Kaasame ettevõtteid Kaitsevæe võimeplaneerimisse kaitsetööstuse koostöökomitee, EKTL töörühmade ja nende võimestamise kaudu.
- 7) Tööstuskoostöö ja tarnekindlus. Riigi olulistest julgeolekuhuvides või tarnekindluse tagamiseks kaalume suurte välismaiste süsteemide ostul, et mingi osa töödest peab olema tehtud Eestis

³ Tulemusmõõdikud ja võtmenäitajad kirjutatakse vaheetappidena lahti ja jälgitakse Kaitseministeeriumi iga-aastase arengukava (KMAK) ülevaatamisel.

või Eesti partnerite abil, kui Eestis on olemas selleks vastav võimekus. Koosõlas EL riigihangete direktiivi ja Eesti riigihangete seadusega läheneme sellele projektipõhiselt, iga juhtu eraldi kaaludes.

- 8) Jälgime nii palju kui seadusest ja kaitseväe vajadusest tulenevalt võimalik, et kui Eestis on tootja või kompetents olemas, siis hanketingimused soodustaks nende Eesti kaitsetööstusettevõtete osalemist ja konkureerimist riigihangetel.
- 9) Toetame Eesti kaitsetööstust igati, kuid kaitsetööstus peab sarnaselt teiste majandusharudega olema erakapitalil põhinev ja suutma toime tulla turureeglite tingimustes.
- 10) Kaitsetööstuse toodete eksportimisel arvestame rahvusvahelise ja Eesti ekspordikontrolli põhimõtetega.
- 11) Kaitseministeerium vahendab ja toetab Eesti ettevõtete osalemist rahvusvahelistes (EL, NATO) hangetes.

4. Peamised tegevused ja mõõdikud 2021–2030

1. Ekspordi kasv

- Euroopa Kaitsefondis osalemine. Mõõdik: Igal aastal kaasrahastame 2-4 riigikaitse arengukavas planeeritud või liikmesriikide ühisel vajadusel ning Eesti kaitsetööstuse võimekusel põhinevat projekti aastas; 5-10 mln välisraha aastas; Eesti ise juhib kolme projekti 2021-2027; Toetame Eesti VKE-sid Euroopa Kaitsefondi projektide juhtimisel riigi jaoks olulistest võimevaldkondades ja võimalusel kaalume riigi tagatiste või muude lahenduste pakkumist Euroopa Komisjonile.
- Balti ja EL riikide ühisprojektid eesmärgiga müüa Eesti kaitsetööstuse tooteid. Mõõdik: Kaitsetööstuse ekspordimaht.
- Äridiplomaatia. Eksporditurgudel uste avamine ja kontaktide vahendamine. Mõõdik: Kaitseminister ja Kaitseväge juhtkond osalevad igal aastal vähemalt 2-3 kaitsetööstusmessil, riigiesindajate kõrgetasemelistele visiitidele kaasatakse kaitsetööstusettevõtteid. Välisministeerium, majandusdiplomaadid ja saatkonnad viivad ellu Välisministeeriumi äridiplomaatia tegevuskava. Riik-riigiga tehingud Eestis arendatud toodete müügiks - ca 2-3 aastas. Mõõdik: Kaitsetööstuse ekspordimaht.
- Jätkub Kaitseministeeriumi tootearendusprojektide konkurs. Mõõdik: Igal aastal kaasrahastatakse 6-7 projekti, see on tulemuslik, kui sektorisse tekib kolm uuenduslikku kõrge ekspordipotentsiaaliga arendust/toodet aastas.

2. Uute tehnoloogiate katsetamine ja arendamine

- Innovatsioonivõistlused ja kiirendid ettevõtluskeskkonna arenduseks ja tsiviil-militaarsektori koostöök. Mõõdik: 1-2 innovatsioonivõistlust/kiirendiprogrammi kaasrahastus.
- Kaitseväge ja Siseministeeriumi valitsemisala asutused testivad Eesti kaitsetööstuse tooteid, et anda prototüüpidele lõpptarbijana tagasisidet ja ekspertteadmisi tootearenduseks. Uue

tegevusena analüüsib Kaitseministeerium küberjulgeoleku väljaõppekeskuse CR14 võimalusi uute kahese kasutusega ja kaitsevaldkonna küberruumi tehnoloogiate katsetamiseks. Möödik: Vähemalt 80% tooteid pääseb testima.

3. Kaitsetööstus Eesti kaitsevõime osana

- Tagame Euroopa Kaitsefondi projektide kaasrahastamisel Eesti kaitsevõime vajaduste ja kaitsetööstuse huvide sidususe.
- Konsulteerime EKTLiga juba võimeplaneerimise varajases faasis, tagamaks läbi koostöö parimate tööstuslike lahenduste rakendamine võimearenduses ja kasutada ära rahvusvahelise koostöö kaudu meie ettevõtetes tekkinud kompetentsi erinevates võimevaldkondades.
- Loome suuremate võimearendusprogrammide jaoks teiste riikide süsteemide ostul projektipõhiselt võimalusi Eesti ettevõtetele integratsioonitööde ja elutsükli teenuste pakkumiseks.
- Kaupade ja teenuste varustuskindluse tagamine. Kaitseressursside Ameti poolt tuvastatud Eesti kaitsevõime jaoks kõige prioriteetsemate teenuste detailne ülevaade Eesti ettevõtete valmidusest tagada jätkusuutlik teenus kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaaja tingimustes.

4. EKTL kui strateegilise partneri tegevuse toetamine

Möödik: Riigi professionaalse partnerina koondab EKTL sektori huvid, suudab teadmispõhiselt analüüsida sektori arenguvajadusi ning teha ettepanekuid sektoriga seotud õigusloomesse. EKTL esindab kaitsetööstusvaldkonnas tegutsevaid ettevõtteid.

5. Kaitsetööstuse suurüritused

Riigi ja kaitsetööstuse ühiste ürituste, seminaride, konverentside, simulatsioonide jms korraldamine.

5. Kaitsetööstuse arengu juhtimine

1. Kaitsetööstuspoliitika elluviimist toetab, seab eesmärged ja teeb järelevalvet kaitsetööstusnõukogu. Kaitsetööstusnõukogu on Kaitseministeeriumile kaitsetööstuse küsimustes nõu andva organina töötav, kaitsetööstuslikku, majanduslikku ja sõjalist kompetentsi omavate liikmete kogu.
2. Kaitsetööstuse igapäevast arengut suunab ja vajalikke tegevusi lepib kokku regulaarne kaitsetööstuse koostöökomitee, kuhu kuuluvad Kaitseministeeriumi, EKTL, Kaitseväe peastaabi, Kaitseväe Akadeemia ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse esindajad. Koostöökomiteesse kaasuvad vajadusel teiste valitsemisalade eksperdid. Selles kogus tutvustab Kaitseministeerium riigikaitse arengukava koostamist ja arutatakse ettevõtete kaasamist võimeplaneerimisse.
3. EKTL-i töörühmade (ettevõtted, teadus-arendusasutused, kaitsevägi ning Politsei- ja Piirivalveamet) funktsioonideks on/saab olema konkreetsetes tehnoloogiavaldkondades arengusuundade arutamine, protsessikirjelduste valideerimine ja kokkuleppimine. Selliselt leeveneb sektorisisene pingeline olukord omavaheline konkurents ja suureneb koostöö. Seda aitab ületada ka rohkem ühistegevusi nagu nt EAS klasteri meede.